

Roomalaiskirjeen selitys 5

Room. 3:1–20

Kaikki ovat Jumalan tuomion alla

Olemme edenneet apostoli Paavalin Roomalaiskirjeessä kohtaan, jossa hän osoittaa kaikkien ihmisten olevan Jumalan tuomion alaisia. Tämän hän tekee, jotta ilosanoma Jeesuksesta saisi meissä tilaa ja kaikupohjaa.

Viime kerralla Paavali käsitteli Jumalan omaisuuskansan, juutalaisten, asemaa Jumalan edessä. Hän osoitti, ettei se ole yhtään sen parempi kuin pakanoiden syyllinen tila.

Mitä hyötyä on juutalaisuudesta?

Kolmannen luvun alussa Paavali jatkaa juutalaisten jumalasuhteen teemasta.

Mitä etuja sitten on juutalaisilla, ja mitä hyötyä on ympärileikkauksesta? Paljonkin, kaikin tavoin. Jumala on ensiksikin uskonut sanansa juuri heille (Room. 3:1–2).

Jos juutalaiset ja pakanat ovat yhtä lailla syyllisiä Jumalan edessä, miksi ylipäänsä on olemassa juutalaisia? Miksi Jumala valitsi tuon kansan?

Paavali vastaa, että syynä on Jumalan sana eli Jumalan ilmoitus. ”Jumala on uskonut sanansa juuri heille.”

Tämä tarkoittaa, että Jumala valitsi tietyn kansan, sen historian vaiheet ja sen uskonnon kehityksen ilmoittaakseen ihmiskunnalle itsensä.

Nykyihmisen on vaikea hyväksyä sitä, että Jumala ilmoittaisi itsensä erityisellä tavalla vain jossain uskonnossa. Miksei kaikissa uskonnoissa yhtä lailla?

En tiedä. Ehkä siksi, että Jumala on persoonallinen ja hänellä on tahto. Sellaisen ilmoittaminen tarvitsee jotain erityistä. Kun haluaa sanoa jotain, ei voi maalata liian lavealla pensselillä. Silloinkin kun ihmispersoonaa kohtaa todesti jonkun toisen, se ei tapahdu yleisellä tasolla, vaan aivan erityisesti ja yhdellä tavalla. Ihmiskunnassa Jumalan persoonallista ja erityistä yhteydenottoa vastaa juutalaisen kansan historia, jossa Jumala ilmaisi tahtonsa.

Mutta vaikka jotkut ovatkin olleet epäuskoisia, ei kai heidän epäuskonsa tee Jumalan uskollisuutta tyhjäksi? Ei toki! Vaikka kaikki ihmiset olisivat valheellisia, Jumala on luotettava. Onhan kirjoitettu: ”Näin sinun sanasi osoittautuvat tosiksi ja sinä voitat, kun joudut oikeuteen.” (Room 3:3–4)

Paavalin mukaan Jumalan omaisuuskansan, juutalaisten syyllisyys Jumalan edessä on aivan yhtä suurta kuin pakanoiden. Se ei ole kuitenkaan Jumalan vika. Syy on ihmisissä, juutalaisissa itsessään. He eivät kunnioittaneet Jumalan sanaa ja Jumalan tahtoa. Siksi he ovat joutuneet pois Jumalan yhteydestä.

Epäreilua?

Mutta jos meidän väärämielisyytemme tuo esiin Jumalan oikeamielisyyden, mitä meidän on silloin sanottava? Onko Jumala ehkä väärämielinen – puhun nyt ihmisten tavoin – kun hän antaa vihan kohdata meitä? Ei suinkaan! Kuinka Jumala siinä tapauksessa voisi tuomita maailman? Mutta jos minun valheellisuuteni vain lisää Jumalan kirkkautta, kun sen ansiosta hänen totuutensa yhä korostuu, miksi minut sitten tuomitaan syntisenä? Ei kai asia niin ole, kuin jotkut herjaajat väittävät meidän sanovan: "Tehdään vain paha, niin saadaan aikaan hyvää!" He kyllä saavat ansaitsemansa rangaistuksen (Room. 3:5–8)

Paavali ottaa esille kuulemansa vastaväitteen: Eihän Jumalan pitäisi meitä syntisiä ihmisiä vihata ja tuomita. Minun vääryutenihän tuo vain entistä kirkkaammin näkyviin, kuinka oikea ja tosi hän on. Miksi hän siis tuomitsee minut? Eikö pikemminkin ole niin, että Jumalan hyvyys vaatii näkyäkseen minun pahuuteni, niin kuin valo tarvitsee näkyäkseen varjon?

Tätä vastaväitettä apostoli ei lähde järjellisesti kumoamaan, vaan sanoo pelkästään: Ei missään tapauksessa! Minusta tämä osoittaa, että jaanaavaan väittelyyn ei nykyäänkään kannata lähteä. Aina on mahdollista keksiä vastaväitteitä Jumalan Jeesuksessa ilmoittamalle pelastukselle ja sanoa, että on ristiriitainen eikä siksi mahdollinen. Tällaisen Paavali kuittaa tylästi: He saavat kyllä ansaitsemansa rangaistuksen. Jos joku vastustaa Jumalan armoa, niin katsokoon itse eteensä.

Ovatko juutalaiset parempia?

Nyt Paavali on valmis tekemään yhteenvedon tähän asti sanomastaan.

Miten siis on? Olemmeko me muita parempia? Emme lainkaan. Olen jo esittänyt sen syytöksen, että kaikki, niin juutalaiset kuin kreikkalaisetkin, ovat synnin vallassa (Room. 3:9–10).

Sanoessaan ”Olemmeko me muita parempia” Paavali tarkoittaa juutalaisia. Olihan hän itse juutalainen, oppinut fariseus.

Ja vastaus on: emme. Kaikki ihmiset, niin Jumalan omaisuuskansa juutalaiset kuin kaikki muutkin, joita tässä edustavat kreikkalaiset, ovat synnin vallassa.

Tämä on hyvä tajuta nykyäänkin. Joissain kristillisissä piireissä nimittäin pidetään nykyisin Israelin juutalaisia melkoisina pyhimyksinä, joitten politiikassa ei koskaan ole mitään väärää. Kaikki vika ja väkivalta on arabeissa ja heidän vääryyksiään peittelevissä jumalattomissa länsimaissa.

Ei ole ketään vanhurskasta

Mutta asia ei ole näin: Kaikki ovat synnin alla, niin juutalaiset kuin kaikki muutkin kansat. Sen Paavali perustelee seuraavassa Vanhasta testamentista ottamallaan lainauksilla:

”Onhan kirjoitettu: ’Ei ole yhtäkään vanhurskasta, ei yhtäkään ymmärtäväistä, ei ketään, joka etsii Jumalaa. Kaikki ovat luopuneet ja käyneet kelvottomiksi.’” (Room 3:11–12)

”Vanhurskas” tarkoittaa Jumalalle kelpavaa. Sellaista oikeamielistä ihmistä, jossa oikeamielisellä Jumalalla ei ole mitään moitittavaa.

Sellaisia ei maailmasta yksinkertaisesti löydy. Jokainen ihminen on sydämessään luopunut Jumalasta ja tullut siksi Jumalan edessä kelvottomaksi.

Yhdelläkään ihmisellä ei ole omasta ansiostaan edes sen vertaa ymmärrystä, että tajuasi tämän ja etsisi takaisin Jumalan luo. ”Ei ole ketään, joka etsii Jumalaa.”

Mutta ei siinä vielä kaikki. Loppupeleissä ihmisten itsestään kuvitteleva eettisyys ei ole minkään arvoista:

”Ei ole ketään, joka tekee hyvää, ei ainoatakaan. Heidän kurkkunsa on avoin hauta, heidän kielensä puhuu petollisesti, huultensa takana heillä on kyykkäärmeen myrkkyä, heidän suunsa on täynnä katkeria kirouksia.” (Room. 3:13–14)

Jumalan lahjomattoman tuomioistuimen edessä ihmisen puhe paljastaa hänen tekojensa hyvyyden tai pahuuden. Ja tuomio on se, että yhdenkään teot eivät kelpaa. Ne nousevat kelvottomasta sydäimestä, samasta, josta pahat sanatkin. Niillä me petämme, vuodatamme katkeruutta, kiroamme. Jos ei aina suoraan ja päin naamaa, niin selän takana tai siten, että sanat jäävät huulten taakse. Siitä huolimatta ne ovat kuin kyykkäärmeen myrkkyä.

Jos et usko, niin mieti, mitä tapahtuisi, jos toiset ihmiset pystyisivät lukemaan sinun ajatuksesi.

Ihmissydämen väkivaltaisuus

Sydämen katkerat ajatukset ja huulten taakse kätkeytyt myrkylliset sanat ovat samaa juurta kuin joskus tekoina ilmenevä väkivalta:

”Nopein jaloin he rientävät vuodattamaan verta, tuhoa ja kurjuutta he jättävät jälkeensä.” (Room. 3:15–16)

Ihmiskunta on luontaisesti nopea taistelemaan, kostamaan, tappamaan ja tuhoamaan. Mikään kansa ei ole tästä vapaa, ei Israel, ei arabit, ei USA eikä Suomi.

Joku voi pitää suomalaisia erityisen eettisinä tässä suhteessa. Mutta lukekaapa vaikka Väinö Linnan omiin sotakokemuksiin perustuva romaani Tuntematon sotilas, vaikka siitä kohdasta, mitä tapahtui, kun Petroskoi oli vallattu. Siinä kerrotaan miten lupsakka Rahikainen välitti tovereilleen naisia, jotka olivat nälkäisinä halukkaita myymään itseään leivästä. Oman 17-vuotiaan lempivaimonsa äidin hän möi eräälle eläinlääkintäupseerille kahdesta tupakka-askista.

”Tuhoa ja kurjuutta he jättävät jälkeensä.”

Eikä tämä koske vain sotia. Millaista surua ja kurjuutta ihmisten ihan tavallinen arkipäivän ilkeys ja piittaamattomuus saa aikaan lapsissa, aviopuolisissa, työpaikoilla!

Mistä tämä johtuu?

Rauhan tietä he eivät tunne, jumalanpelko on heille vieras.” (Room 3:17-18)

Vaikka ihmiset tietävät jo luonnollisen lain (ks. ed. luento) perusteella oikean ja väärän, niin käytännössä me emme kulje sen osoittamaa rauhan tietä, vaan poikkeamme siltä hyvin usein puoleen ja toiseen.

Sen syynä taas on se, että ”jumalanpelko on heille vieras”. Ihminen on luonnostaan Jumalan suhteen niin epäuskoinen ja luimisteleva, ettei välitä hänestä ja hänen tahdostaan.

Juuri kukaan ei osaa kauhistua sitä, että mitä pyhä Jumala ajattelee kaikista niistä myrkyllisistä sanoista, joita kätken huulteni taakse. Monet kauhistuvat toisten tekemistä väkivallan teoista, mutta sopivan paikan tullen melkein jokainen kunnan ihminen on valmis tekemään kauheuksia. Tämän osoittavat esimerkiksi sisällissodat: entisessä Jugoslaviassa ja vaikkapa Suomessa.

Epätoivoinen tilanteemme

Tämä kaikki on sitä, minkä Paavali sanoi tämän pätkänsä alussa:

”Ei ole yhtäkään vanhurskasta, ei yhtäkään ymmärtäväistä, ei ketään, joka etsii Jumalaa. Kaikki ovat luopuneet ja käyneet kelvottomiksi.”

Ja ajattele, Jumalan sanan mukaan tämä pätee myös sinusta, sen perusteella mitä itsessäsi olet Jumalan oikeudenmukaisen tuomion edessä. Vaikka et tekisikään kansanmurhia, vaikka et panettelisikaan aktiivisesti, niin silti sinustakin pätee se, että olet luopunut ja luovut joka päivä Jumalasta ja olet siksi hänen edessään kelvoton, jos sinua tarkastellaan tekojesi ja kykyjesi perusteella Jumalan mittapuulla.

Ja se mittapuu on Jumalan laki. Se on se ehdoton eettisyyden normi.

Eikö se ole liian tiukka? Eikö se johda epätoivoon?

Me tiedämme, että lain sanat kohdistuvat niihin, joilla on laki. Näin ei kukaan voi väittää vastaan, vaan koko maailma joutuu Jumalan tuomion alaiseksi. (Room 3:19)

Kyllä se johtaa epätoivoon. Kukaan ei pysty täyttämään Jumalan lakia. Ja kuitenkin tuon lain sanat kohdistuvat meihin jokaiseen. Meidät on luotu Jumalan kuviksi ja siksi meidän todellinen elämämme on hänen edessään. Siksi luonnollinen laki koskee juuri minua. Ja juuri minä joudun sen lain perusteella Jumalan tuomion alaiseksi. En tahtoisi, mutta jos olen rehellinen itselleni, asia on juuri niin, enkä voi väittää vastaan.

Mitä tästä on sanottava? Paavalihan johtaa tosiaan meidät täydelliseen epätoivoon, ja helvetin pelkoon, jossa ei voi elää.

Lain kautta tulee synnin tunto

Onneksi asia ei ole näin. Jumalan laki ei ole viimeinen sana tässä asiassa.

Eihän yksikään ihminen tule Jumalan edessä vanhurskaaksi lain käskyjä noudattamalla. Lain tehtävänä on opettaa tuntemaan, mitä synti on (Room. 3:20).

Paavali lopettaa tämän pätkän sanomalla, että Jumalan tarkoittaman hyvän ihmiselämän tarkoitus ei ole Jumalan laki: Yksikään ihminen ei tule vanhurskaaksi eli Jumalalle kelpaavaksi lain käskyjä noudattamalla.

Asia on vähän niin kuin jos taitava höylääjä höylää hyvällä höylällä lahoa lautaa. Siitä ei tule sileää, ei sitten millään. Samalla tavalla Jumalan hyvät käskyt eivät kykene tekemään meistä kunnollisia Jumalan edessä.

Miksi sitten Jumala antoi lakinsa?

”Lain tehtävänä on opettaa, mitä synti on.” Vanha käännös on parempi. Siellä sanotaan: ”Lain kautta tulee synnin tunto.”

Se tarkoittaa, että oman sisimmän peilaaminen Jumalan lain antamassa valossa, se paljastaa meille tilamme. Tavallinen ”kunnon ihminen” alkaakin vähitellen tajuta, että hänkin tarvitsee Jeesuksen maailmaan tuomaa sovitusta. Hänenkin pitää päästä eroon siitä syyllisyydestä, joka on salaisesti jo pitkään, ehkä aina erottanut hänet Jumalasta ja estänyt elämästä Jumalan yhteydessä, saanut pakenemaan Jumalaa.

Jumalan lain tarkoituksena on pysäyttää ihminen ja saada hänet tajuamaan, että hei, minäkinhän olen Jumalaa karussa, ja olen ollut jo jonkin aikaa. Ja että jos jatkan samaan suuntaan, joudun tuomituksi.

Samalla Jumalan lain tarkoituksena on sen osoittaminen, että ratkaisu ei löydy Jumalan lain entistä paremmasta tarkkaamisesta. Niin kuin Paavali johtopäätöksensä totesi: ”Eihän yksikään ihminen tule Jumalan edessä vanhurskaaksi lain käskyjä noudattamalla.” Eli: sinun on päästävä yli ajatuksesta, että eettisyydellä voisit parantaa välisi Jumalan kanssa.

Et nimittäin voi. Edes Jumalan oma laki ei voi saada sinua niin eettiseksi, että olisit Jumalan edessä kelvollinen. Asia on niin kuin lahon laudan ja terävän höylän tapauksessa. Ei siitä mitään tule.

Jumalan laista ei ole sinulle mitään hyötyä Jumala-suhteesi parantamisen kannalta.

Mutta se hyöty siitä on, että alat tajuta paljon tärkeämmän asian: minä tarvitsen jotain eettisyyttä, jotain Jumalan lakia vahvempaa kamaa päästäkseni Jumalan yhteyteen.

Ja siitä, mitä se on, siitä kuulemme ensi kerralla.